

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΟΚΡΑΤΙΑΣ

(201–324 μ.Χ.)

1. Αρχαιολογικά ευρήματα – θέσεις αρχαίων οικισμών και εγκαταστάσεων

Κατά τους ύστερους χρόνους της ρωμαιοκρατίας οι κάτοικοι της πεδινής περιοχής του κάτω ρού του Αλιάκμονα, δηλαδή του κάμπου που εκτείνεται από τη Βέροια μέχρι τις εκβολές των ποταμών Αλιάκμονα, Λουδία και Αξιού, κατοικούσαν σε «κώμες και αγρούς», όπως μας πληροφορεί ο Λουκιανός (2ος αιώνας), και φαίνεται ότι ευημερούσαν. Υπάρχουν αδιάψευστα τεκμήρια μεγάλης αγροτικής ανάπτυξης και πυκνής κατοίκησης, από τα οποία μπορούμε ν' αντλήσουμε σημαντικές πληροφορίες γι' αυτή την εποχή. Λείψανα εγκαταστάσεων της ελληνιστικής και της ρωμαϊκής περιόδου μαρτυρούν την παρουσία αγροτικών οικισμών σε εντυπωσιακό αριθμό θέσεων.

Από το Μακροχώρι προέρχονται αρχιτεκτονικά μέλη και τρεις επιγραφές των ρωμαϊκών χρόνων¹.

Στη Νέα Νικομήδεια (πέραν των ευρημάτων του σημαντικού οικισμού της νεολιθικής εποχής) κατά καιρούς έχουν έλθει στο φως κεφαλή αγάλματος και τέσσερις επιγραφές, που χρονολογούνται από τους κλασικούς έως τους ρωμαϊκούς χρόνους².

Από το Σταυρό προέρχεται αναθηματικός βωμός³, καθώς και μιλοδείκτης,

-
1. A. Struck, AM 27 (1902) σ. 316, αρ. 37 – Α. Ανδρειωμένου [ΑΔ 23 (1968), Χρονικά, σ. 348 επ., τ. 24 (1969), σ. 315 επ., τ. 25 (1970), Χρονικά σ. 385 επ.] – Β. Αλλαμανή-Σουρή, Χαριστήριον Μ. Ανδρόνικου (1986) – Χατζόπουλος 1990, σ. 59 – Πέτσας 1975, σ. 270 επ., πίν. 201 α.
 2. Χατζόπουλος 1990, σ. 59.
 3. L. Robert "Inscriptions de Beroia", RevPhil (1939), s. 128-132 – Cormack, "Progress", σ. 195, αρ. 3.

ο οποίος σημειώνει την απόσταση εννέα ρωμαϊκών μιλίων και φέρει επιγραφές με αφιερώσεις σε αυτοκράτορες με πρώτη αυτήν προς τον Γορδιανό (238-244), στον Μαξιμιανό (293-311), στην δεύτερη Τετραρχία (305-306), στον Κωνσταντίνο και τον Δικίλιο, καθώς και στα τέκνα τους (317-324)⁴.

Στην Καβάσιλα εντοπίστηκε αρχαίο κοιμητήριο⁵, ενώ στην αυλή του να-

Εικ. 1. Μαρμαρίνη επιτύμβια στήλη του μονομάχου Πεκουλιάρη από το Μακροχώρι
(Πέτσας 1975, σ. 270 επ., πίν. 201 α)

4. Τουράτσογλου 1969, σ. 318-319, αρ. 2 – Χατζόπουλος 1990, σ. 59 – Hatzopoulos 1987, σ. 30 επ.

5. Α. Ανδρειωμένου, Δελτίον 23 (1968) Χρονικά 349 και σχ. 292 – Hatzopoulos 1987, σ.

ού του Αγίου Δημητρίου, βρέθηκαν (το 1919) κιονόγραμμα νεότερου κορινθιακού ρυθμού⁶. Ο χώρος δυτικά του σημερινού οικισμού παρουσιάζει αρχαιολογικό ενδιαφέρον.

Στο Σκυλίτσι έχουν ανακαλυφθεί διάφορες αρχαιότητες, ανάμεσα στις οποίες και τρεις επιγραφές⁷. Στα βορειοδυτικά του σημερινού οικισμού μπορούμε να εντοπίσουμε τη θέση αρχαίου οικισμού. Ο Μ. Χατζόπουλος αναπτύσσει άκρως ενδιαφέρουσα επιχειρηματολογία, ότι το όνομα του οικισμού, που οφείλει το όνομά του στο όνομα του σκύλου (Σκυλίτσι – Σκυλάκιον – Σκυλλήτιον), συνεχίζει με ανανεωμένη μορφή το αρχαίο τοπωνύμιο της κώμης Κυναίοι⁸, το οποίο συναντάται στις επιγραφές του ιερού της Λευκόπετρας⁹. Πάντως, στην ευρύτερη αγροτική περιοχή του χωριού υπάρχει και η τοποθεσία «Σκυλόκαμπος»¹⁰.

Εικ. 2. Ημικίονας και παραστάδες που βρίσκονται στην Καβάσιλα, αλλά κατά τους ισχυρισμούς των περιοίκων μεταφέρθηκαν εκεί από το Μακροχώρι

32 επ.

6. Αγγελόπουλος 1977, σ. 385-386.

7. Φιλάρετος -Βασιλειάδης 1919, σ.116- Χατζόπουλος 1990, σ.59

8. κίων = σκύλος, συναντάται δε και το Κυνάστης.

9. Χατζόπουλος 1990, σ. 63-66.

10. βλ. υπ' αριθμόν 9.408/1977 συμβόλαιο του άλλοτε συμβολαιογράφου Βερούας Δημή-